

Sygnatura akt I C 534/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Wieluniu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Maria Smólska-Caban

Protokolant: sekr. sądowy Agnieszka Pawlaczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2018 r. w Wieluniu

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.

przeciwko J. G.

o zapłatę

- 1. Uchyła nakaz zapłaty z dnia 29 czerwca 2017 r. wydany w niniejszej sprawie.**
- 2. Oddala powództwo.**
- 3. Zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. na rzecz pozwanej J. G. kwotę 411,00 (czteryście jedenaste) zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.**
- 4. Zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. na rzecz pozwanej J. G. kwotę 2 400,00 (dwa tysiące czterysta) zł z 23% podatkiem od towarów i usług przewidzianych w przepisach o podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej J. G. z urzędu.**

Sygn. akt I C 534/18

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wystąpił przeciwko J. G. o zapłatę kwoty 10 949,25 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia 08 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty domagając się zasądzenia kosztów postępowania i wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. W uzasadnieniu żądania powód podniósł, iż pozwana przez podpisanie weksla z dnia 08 października 2015 r. zobowiązała się zapłacić na rzecz powoda kwotę 11 496,25 zł. W dniu 08 marca 2017 r. powód wezwał pozwaną do wykupu weksla. Pozwana wpłaciła kwotę

547,00 zł. W dniu 23 czerwca 2017 r. do tutejszego Sądu wpłynęło pismo, w którym pozwana sprecyzowała żądanie w przedmiocie odsetek domagając się zasądzenia należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Nakazem zapłaty z dnia 29 czerwca 2017 r. wydanym w postępowaniu nakazowym Sąd uwzględnił powództwo.

Postanowieniem z dnia 02 maja 2018 r., w związku z uznaniem za wniesione w terminie zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 12 marca 2018 r., Sąd uwzględniając na podstawie art. 395 § 2 k.p.c. za uzasadnione zażalenie pozwanej uchylił postanowienie o nadaniu nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności. W zarzutach od nakazu zapłaty pozwana podniosła, iż spłaciła pożyczkę w dniu 04 sierpnia 2017 r. w kwocie 13 169,00 zł i w związku ze spłatą pożyczki przed terminem zażądała od powoda rozliczenia pożyczki i zwrotu ubezpieczenia. Pozwana podniosła, iż nie otrzymała wypowiedzenia

umowy pożyczki. Żądanie należności z tytułu ubezpieczenia oraz kosztów windykacyjnych i innych określonych w umowie pożyczki jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i narusza interesy konsumenta. Powód nie uzasadnił wysokości składki ubezpieczeniowej i nie rozliczył się z ze składki mimo wcześniejszej spłaty pożyczki.

W piśmie przygotowawczym pełnomocnik z urzędu pozwanej wniósł o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania oświadczając, iż koszty te nie zostały zapłacone w całości ani w części. W uzasadnieniu swojego stanowiska pełnomocnik podniósł, iż pozwana jako konsument zawarła w dniu 08 października 2015 r. z powodem umowę pożyczki, na podstawie której zobowiązana była do zwrotu kwoty pożyczki 4 000,00 zł, kwoty 7 497,00 zł tytułem kosztów ubezpieczenia pożyczki, kwoty 759,00 zł tytułem opłaty przygotowawczej i kwoty 848,00 zł tytułem wynagrodzenia umownego. Na rachunek pozwanej powód przelał wyłącznie kwotę 4 000,00 zł. Pożyczka miała być spłacona w 48 miesięcznych ratach po 273,00 zł w okresie od 18 listopada 2015 r. do 18 października 2019 r. Na zabezpieczenie spłaty pożyczki pozwana podpisała weksel in blanco. Pozwana zapłaciła na rzecz powoda w okresie od 23 listopada 2015 r. do 04 sierpnia 2017 r. łącznie kwotę 13 169,00 zł tytułem spłaty pożyczki. Pismem z dnia 18 września 2017 r. powód poinformował pozwaną, iż jej aktualne zadłużenie po dokonanych wpłatach wynosi 4 999,81 zł. Pełnomocnik pozwanej podniósł, iż powód nie wykazał, że wywiązał się z obowiązku objęcia pozwanej ubezpieczeniem, nie załączył do akt umowy ubezpieczenia i przekazania ubezpieczycielowi składki zapłaconej przez pozwaną. Powód nie wykazał wysokości składki, w szczególności, iż wynosiła ona 7 497,00 zł. Składka ubezpieczeniowa w takiej wysokości nie była ekwiwalentna do korzyści, jaką odniosła pozwana z umowy pożyczki w wysokości 4 000,00 zł oraz do określonego ryzyka, które miał ponosić ubezpieczyciel. Powód nie uzasadnił wykazanych w wypowiedzeniu umowy kosztów windykacji w wysokości 1 856,40 zł oraz nie udowodnił poniesienia kosztów wezwań i upomnień w wysokości 315,00 zł. Powód nie określił w umowie sposobu ustalenia opłaty przygotowawczej w wysokości 759,00 zł. Zapisy umowne o wygórowanych kosztach ubezpieczenia umowy pożyczki, opłaty przygotowawczej, ryczałtowych kosztach windykacji oraz monitów stanowią niedozwolone klauzule umowne i rażąco naruszają interesy pozwanej jako konsumenta i dlatego nie wiążą pozwaną. Opłata z tytułu ubezpieczenia przekraczająca znacznie kwotę pożyczki jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego i dobrymi obyczajami i spełnia przesłanki do zakwalifikowania jej jako nieważnej na podstawie 58 § 2 k.c. oraz niedozwolonej w obrocie konsumenckim na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. Umowa pożyczki zawarta została przez powoda jako profesjonalny podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek z pozwaną jako konsumentem. Postanowienia umowy, poza kwotą pożyczki i liczbą rat, nie zostały indywidualnie uzgodnione z pozwaną. Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. świadczeniem głównym w umowie pożyczki jest po stronie pożyczkodawcy udostępnienie środków finansowych do korzystania przez określony czas, a po stronie pożyczkobiorcy zwrot tych środków. Koszty ubezpieczenia, opłaty przygotowawczej, koszty windykacji i monitów nie należą do świadczeń głównych w umowie pożyczki. Zabezpieczenie pożyczki poprzez obligatoryjne przystąpienie pozwanej do umowy ubezpieczenia miało charakter fikcyjny i wraz z opłatą przygotowawczą, kosztami windykacji i monitów zmierzały do ukrycia wysokich kosztów udzielenia pożyczki. W opłatach tych powód przeniósł na pozwaną ryzyko prowadzonej działalności. Pełnomocnik pozwanej zarzucił powodowi naruszenie przepisu art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim z uwagi na to, iż postanowienia umowy nie odpowiadały wymaganiom określenia rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz innych opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, wobec czego zasądzenie odsetek umownych od zadłużenia przeterminowanego nie mogło być uwzględnione. Ponadto nieważne jest postanowienie umowy pozwalające pożyczkodawcy na naliczanie odsetek od odsetek. Powód mógł żądać wyłącznie spłaty rzeczywiście udzielonej pożyczki w kwocie 4 000,00 zł, wynagrodzenia umownego w wysokości 388,00 zł oraz odsetek umownych w kwocie 21,62 zł. Wynagrodzenie umowne powinno zostać obniżone stosunkowo do okresu, w którym pozwana korzystała z kapitału pożyczki, to jest przez 22 miesiące. Pozwana spłaciła pożyczkę w dniu 04 sierpnia 2017 r. dokonując ostatniej wpłaty na kwotę 8 800,00 zł. Pozwana łącznie wpłaciła na rzecz powoda kwotę 13 169,00 zł, wobec czego zdaniem pozwanej kwota 8 759,38 zł stanowi świadczenie nienależne, które powód powinien zwrócić pozwaną. Na rozprawie w dniu 29 listopada 2018 r. pozwana podniosła, iż wniosek o pożyczkę złożyła przez przedstawiciela powoda, który zgłosił się do miejsca pracy pozwanej z gotową umową. Przedstawiciel nie wytłumaczył pozwanej warunków umowy, których pozwana nie negocjowała; pozwana nie miała wpływu na treść umowy, wysokość ubezpieczenia, opłaty przygotowawczej oraz kosztów windykacyjnych.

Pismem z dnia 23 maja 2018 r. pełnomocnik powoda ograniczył powództwo do kwoty 2 149,25 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 08 kwietnia

2017 r. domagając się zasądzenia kosztów postępowania oraz odsetek za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego (...) od kwoty 8 800,00 zł od dnia 08 kwietnia 2017 r. do dnia 04 sierpnia 2017 r.

W piśmie pełnomocnik powoda podniósł, iż powód wypowiedział umowę pożyczki pismem z dnia 08 marca 2017 r. z uwagi na to, iż pozwana nie zapłaciła w terminie dwóch rat pożyczki 18 stycznia 2017 r. i 18 lutego

2017 r. Przesyłka zawierająca oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, zwrócona po awizowaniu, została uznana za doręczoną. Powodowi przysługiwało roszczenie o zapłatę kwoty 9 282,00 zł tytułem niespłaconej kwoty pożyczki oraz kwoty 1 856,40 zł i kwoty odsetek dziennych 21,23 zł. Koszty windykacji naliczone zostały w wysokości 20% pozostałej do zapłaty całkowitej kwoty. Pozwana zawarła umowę w ramach swobody kontraktowej. W piśmie procesowym z dnia 02 listopada 2018 r. pełnomocnik powoda ograniczył żądanie do kwoty 2 149,25 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 08 kwietnia

2017 r. domagając się zasądzenia kosztów postępowania W uzasadnieniu swojego stanowiska pełnomocnik powoda podniósł, iż pozwana dokonała na rzecz powoda dobrowolnych wpłat w wysokości 13 169,00 zł w okresie od

23 listopada 2015 r. do 04 sierpnia 2017 r. Koszt ubezpieczenia związany jest z zawartą umową ubezpieczenia, obowiązkiem odprowadzenia składki na ubezpieczenie oraz wynagrodzeniem pożyczkodawcy. Opłata przygotowawcza określona w umowie pożyczki stanowi koszt związany z przygotowaniem umowy, zgromadzeniem dokumentów, dokonaniem weryfikacji zdolności kredytowej pożyczkobiorcy oraz uruchomieniem środków. Wynagrodzenie za udzielenie pożyczki stanowi umowne wynagrodzenie za możliwość skorzystania przez pożyczkobiorcę z środków finansowych pożyczkodawcy. Pozwana nie została wprowadzona w błąd i nie wykazała przesłanek koniecznych do stwierdzenia bezskuteczności umowy.

Sąd ustalił, co następuje:

J. G. zawarła z (...) S.A. w dniu

08 października 2015 r. umowę pożyczki w kwocie 4 000,00 zł. Powód ustalił opłatę za ubezpieczenie pożyczki w wysokości 7 497,00 zł, opłatę przygotowawczą w wysokości 759,00 zł, wynagrodzenie umowne w wysokości 848,00 zł. Całkowity koszt pożyczki wynosił 9 104,00 zł. Pożyczka miała być spłacona w 48 miesięcznych ratach po 273 zł. W umowie powód zawarł postanowienie, iż w wypadku niezapłacenia w terminie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, może wypowiedzieć pożyczkę z zachowaniem 30 dniowego terminu po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. W wypadku wypowiedzenia umowy pożyczkodawca zastrzegł możliwość naliczenia od całkowitej kwoty pożyczki odsetek w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym oraz kwoty w wysokości do 20% z pozostałej do zapłaty kwoty tytułem kosztów windykacyjnych. W umowie powód określił opłatę za upomnienie lub pisemne wezwanie do zapłaty na kwotę 15,00 zł. W załączniku do umowy pożyczki określone zostały szczególnie warunki ubezpieczenia stanowiące podstawę zawarcia umowy ubezpieczenia pomiędzy (...) S.A. i (...) U. S.A., której zakres obejmuje śmierć ubezpieczonego i całkowitą niezdolność do pracy oraz samodzielnej egzystencji wskutek nieszczęśliwego wypadku lub choroby w okresie na jaki zawarta została umowa pożyczki.

(dowód: umowa pożyczki k. 44-49 wraz z kalendarzem spłat k. 50)

Pozwana wpłaciła na rzecz powoda łącznie kwotę 13 169,00 zł w okresie od dnia 23 listopada 2015 r. do dnia 04 sierpnia 2017 r.

(dowód: potwierdzenie przez powoda wpłat dokonanych przez pozwaną k. 54,

potwierdzenia wpłat k. 55-60)

Pismem z dnia 20 lutego 2017 r. powód skierował do pozwanej ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty 546,00 zł tytułem dwóch wymagalnych rat pożyczki w terminie 7 dni od otrzymania pisma uprzedzając, iż brak wpłaty spowoduje wypowiedzenie umowy pożyczki. Pozwana odebrała pismo w dniu 13 marca 2017 r. W dniu 20 marca 2017 r. pozwana wpłaciła na rzecz powoda kwotę 547,00 zł. Pismem z dnia 08 marca 2017 r. powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki wzywając do zapłaty kwoty 11 496,25 zł, w tym kwoty 9 282,00 zł tytułem niespłaconej pożyczki, kwoty 21,62 zł odsetek, kwoty 1 856,40 kosztów windykacyjnych, kwoty 315,00 zł tytułem opłat za wezwania do zapłaty oraz kwoty 21,23 zł odsetek dziennych. Wypowiedzenie umowy zostało dwukrotnie awizowane i zwrócone do powoda w dniu 31 marca 2017 r. Pozwana wpłaciła na rzecz powoda w dniu 04 sierpnia 2017 r. kwotę 8 800,00 zł.

(dowód: wezwanie do zapłaty k. 106, wydruk ze strony internetowej śledzenia

przesyłek na potwierdzenie doręczenia wezwania pozwanej

k. 110-111, potwierdzenie wpłat k. 54, wypowiedzenie umowy k. 4,

wydruk ze strony internetowej śledzenia przesyłek na potwierdzenie

wysyłania do pozwanej wypowiedzenia umowy k. 116-117)

Sąd zważył, co następuje:

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż pozwana zawarła z powodem umowę pożyczki, której warunków, poza kwotą do wypłaty 4 000,00 zł i liczbą rat, nie negocjowała. Umowa zawarta została poza siedzibą powoda, przez jego przedstawiciela, w miejscu pracy pozwanej. Powód ustalił wysokość opłaty za ubezpieczenie, opłaty przygotowawczej, wynagrodzenia za korzystanie z pożyczki oraz wysokość kosztów windykacyjnych po wypowiedzeniu umowy. Powód doręczył pozwanej wezwanie do zapłaty dwóch zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, z czego pozwana wywiązała się płacąc kwotę 547,00 zł w dniu

20 marca 2017 r. Mimo dokonanej zapłaty powód wypowiedział umowę. Pozwana nie odebrała oświadczenia powoda o wypowiedzeniu umowy, natomiast w dniu 04 sierpnia 2017 r. uregulowała pozostałą do zapłaty kwotę pożyczki w wysokości 8 800,00 zł. Łącznie pozwana wpłaciła na rzecz powoda, w terminie 22 miesięcy od zawarcia umowy, kwotę 13 169,00 zł. Całkowita kwota pożyczki udzielonej na okres 48 miesięcy określona w umowie wynosiła 13 104,00 zł.

Stanowisko pozwanej, która domaga się uchylecia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa zasługuje na uwzględnienie. Jak wynika z dokumentów zebranych w niniejszej sprawie pozwana zapłaciła na rzecz powoda w okresie od 23 listopada 2015 r. do 04 sierpnia 2017 r. kwotę obejmującą kapitał pożyczki 4 000,00 zł, opłatę przygotowawczą 759,00 zł, wynagrodzenie za korzystanie z kapitału pożyczki 848,00 zł oraz składkę na ubezpieczenie pożyczki 7 497,00 zł. Żądanie powoda zapłaty kolejnych kosztów windykacyjnych ustalonych przez powoda w umowie w wysokości 20% kwoty

pozostałej do spłaty na dzień wypowiedzenia umowy 1 856,40 zł i opłat za monity i wezwania do zapłaty 315,00 zł jest nieuzasadnione. Stosownie bowiem do treści art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Zgodnie z art. 385¹ § 3 k.c. nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca

umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Stosownie do treści art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc

pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Pozwana, jak już wyżej podniesiono spłaciła do dnia

04 sierpnia 2017 r. całe zobowiązanie wynikające z umowy pożyczki zawartej w dniu 08 października 2015 r., w tym składkę za ubezpieczenie umowy, której wysokość 7 497,00 zł pozostaje w rażącej dysproporcji do wysokości udzielonej pozwanej pożyczki 4 000,00 zł. Ponieważ jednak pozwana ostatecznie nie domagała się zwrotu spełnionego świadczenia, ocenie w niniejszej sprawie podlega zasadność kolejnych roszczeń wywodzonych przez powoda z zawartej umowy w postaci opłaty windykacyjnej oraz kosztów wezwań i monitów. Nie są to główne świadczenia stron wynikające z zawartej umowy pożyczki. Postanowienia umowy dotyczące naliczenia kolejnych opłat nie zostały uzgodnione indywidualnie z pozwaną i rażąco naruszają interes pozwanej jako konsumenta. Poniesienie kosztów windykacyjnych oraz opłat

za monity i wezwania do zapłaty w żaden sposób nie zostało wykazane przez powoda. Należy również uwzględnić okoliczność, iż pozwana wprawdzie spełniła całe świadczenie wynikające z umowy pożyczki w dniu 04 sierpnia 2017 r. po wydaniu nakazu zapłaty, jednak jak wynika z okoliczności sprawy pozwana nie otrzymała nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu na adres, pod którym aktualnie przebywa, ponieważ powód go nie wskazał, a o sprawie powzięła wiadomość dopiero po wszczęciu postępowania egzekucyjnego. Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności postanowienia umowy pożyczki zawartej między stronami w części dotyczącej naliczonych kosztów windykacyjnych oraz opłat za monity i wezwania do zapłaty uznać należy za niedozwolone postanowienia umowne, które nie wiążą pozwanej, ponieważ nie zostały uzgodnione z pozwaną indywidualnie i kształtują jej prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interes pozwanej jako konsumenta. Dlatego Sąd uchylił wydany w niniejszej sprawie nakaz zapłaty i oddalił powództwo.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 411,00 zł uiszczoną tytułem opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty oraz koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w stawce ustalonej w § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu z dnia 03 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 1715).